

Revised

NORTH AMERICAN EXPORT GRAIN ASSOCIATION
Free on Board Export Contract

1947

No. 2

NEW YORK, 19...

Bought of
Sold to

ON THE PRINTED CONDITIONS AND RULES
ENDORSED ON THIS CONTRACT

Quantity

equivalent to, say
bushels in bulk, of
2% more or less at buyer's option. In the event
of the quantity contracted for being for a full
and complete cargo and/or cargoes, buyer has the
option of calling for up to 10% more or less, any
excess or deficiency over 2% to be settled at the
f.o.b. price on the date of last bill of lading
and on the quantity of such excess or deficiency,
value to be fixed by arbitration unless mutually
agreed.

Quality

Official inspection certificate and/or certificates,
worded according to custom at time and place of
shipment, to be final as to quality and condition.
If sales are made on inland or Dominion inspection,
such certificate of inspection to be properly iden-
tified at port of shipment.

Seller may deliver in fulfillment of contract a
grade of grain higher than that above specified,
provided it is of the same type or description.

Old and/or new crop, seller's option.

The grain is not warranted free from defect, ren-
dering same unmerchantable, which would not be ap-
parent on reasonable examination, any statute or
rule of law to the contrary notwithstanding.

Price

At the price of
per, say

Port of
Delivery

Delivered free on board buyer's tonnage, in bulk,
at to be loa-
ded according to the custom of the port.

Time of
Delivery

Delivery to buyer's tonnage in readiness to load,
to be tendered between dates of
and, both inclusive.

REVIDIRANI

"FRANKO BROD" IZVOZNI UGOVOR SJEVERNO-
AMERIČKOG UDRUŽENJA ZA IZVOZ
ŽITARICA

1947.

Br. 2

NEW YORK 19...

Kupljeno od
Prodano

PREMA ŠTAMPANIM UVJETIMA I PRAVILIMA
NA POLEDJINI OVOG UGOVORA

Količina

ponovljeno
jednako bušela rasuto
sa 2% više ili manje prema izboru kupca. U slučaju
da je ugovorena količina koja će predstavljati pun
i kompletan teret (i/ili terete), kupac ima pravo da
traži do 10% više ili manje, s tim da sve što je vi-
še ili manje preko 2% treba obračunati prema FOB ci-
jeni na dan posljednje teretnice i na temelju koli-
čine takvog viška ili manjka. Ako se ne postigne me-
dusobni sporazum, vrijednost će odrediti arbitraža.

Kvalitet

Što se tiče kvaliteta i stanja konačan je služ-
beni certifikat (i/ili certifikati) o pregledu
robe, koji je sastavljen na način uobičajen u vri-
jeme i u mjestu ukrcanja. Ako se kupeprodaja vrši na
temelju unutrašnjeg ili dominionskog pregleda, mora-
ju se takvi certifikati o pregledu u luci ukrcanja
službeno potvrditi.

Prodavalac može prigodom izvršenja ugovora do-
baviti viši stupanj kvaliteta žitarica od onoga, ko-
ji je gore specificiran, pod uvjetom da je ona jedna-
kog tipa i opisa.

Kupac ima pravo izbora stare i/ili nove žetve.

Ne garantira se da su žitarice bez mane, koja
ih čini nepodesnim za promet, ako mana ne bi bila
uočljiva kod razumnog načina ispitivanja. To usprkos
svakom zakonu i pravnom propisu, koji bi određiva-
li drugačije.

Cijena

Uz cijenu od, ponovljeno
za

Luka

Isporučeno franko brod, koji brod kupac stavlja
isporuke na raspolaganje, rasuto u
s tim da se krcanje mora vršiti prema običajima luke.

Vrijeme

Isporuka će uslijediti na kupčev brod spreman za
krcanje, koji treba staviti na raspolaganje od dana
. do dana, oba uključivo.

Seller entitled to at least five days written or telegraphic notice of probable readiness of tonnage in cases of parcels by regular liners; at least ten days in other cases.

Vessel to load according to the custom of the port. In the case of full and complete cargoes of grain, vessel to have not less than five weather working laydays, Saturdays, Sundays and holidays excepted, to load.

Bill of lading to be considered proof of date of delivery in the absence of evidence to the contrary. In the event of carrying charges being payable by buyer, bill of lading date to be considered as the date when carrying charges cease.

Any shipment made in partial execution of this contract to be considered as if made under a separate contract.

Vessel to load in accordance with Board of Underwriters' rules port of shipment.

Weight-
Outturn

Bill of lading weight to be final as to quantity.

Outturn guaranteed in full at destination. Any excess or deficiency in outturn to be settled on the basis of the f.o.b. contract price.

(Strike out whichever of the two foregoing provisions is not required).

Computation

If vessel discharges at a port where the kilo is the recognized unit of weight, and full outturn is guaranteed under this contract, outturn is to be computed at the rate of 1015 kilos equal to 2240 pounds.

Reimburse-
ment

Payment by cash in New York, or (at the seller's option) by confirmed irrevocable letter of credit established with prime bank or banker at point specified for payment, in exchange for shipping documents (or in exchange for warehouse receipts when same are tenderable under Rule I printed on the back hereof). Within five days after request by seller, (and in any event not less than five days prior to the beginning of the delivery period), buyer must establish such irrevocable letter of credit with such bank or banker; the expiration date of the letter of credit shall be not earlier than the thirtieth day after the last date of delivery stipulated in this contract. Should buyer's tonnage not be available within the contract period, buyer to extend the expiration date of the letter of credit to not earlier than the ninetieth day after the date of delivery stipulated in this contract, and to increase

Prodavac ima pravo na pismeni ili brzopisni obavijest o vjerojatnoj spremnosti broda barem pet dana unaprijed za pošiljke rođovitim linijskim brodom, a barem deset dana unaprijed u drugim slučajevima.

Krcanje broda treba izvršiti prema običaju luke. U slučajevima punih i kompletnih tereta žitarica brod ne smije imati za krcanje manje od pet pogodnih radnih dana stajnica, isključivši subote, nedjelje i blagdane.

Teretnica će se smatrati kao dokaz o danu isporuke u poticanju protivnog dokaza. U slučaju da troškove dopremanja plaća kupao, datum teretnice ima se smatrati danom kad troškovi dopremanja prestaju.

Svaki ukrcaj, koji se izvrši u djelomičnom ispunjenju ovog ugovora, ima se smatrati kao da je izvršen na temelju posebnog ugovora.

Brod treba krcati u suglasnosti s pravilima organizacije (Komore) osiguratelja u luci ukrcaja.

Za količinu bit će težine naznačene u teretnici konačne.

Puna težina garantirana je na odredištu. Svaki višak ili manjak u iskrcajanju težini obračunat će se na osnovi FOB ugovorne cijene.

(Precrtati od gornjih dviju odredaba onu, koja se ne primjenjuje).

Ako brod vrši iskrcavanje u luci, gdje je kilogram priznata jedinica mjere, a po ovom ugovoru je zagarantirana puna težina kod iskrcaja, težina kod iskrcaja obračunat će se sa 1015 kilograma za 2240 funti.

Plaćanje u gotovu u New Yorku ili (prema izboru prodavaca) putem potvrđjenog neopozivog akreditiva, koji će se otvoriti kod prvozaredne banke ili bankara u mjestu određenom za plaćanje, i koji će biti plativ uz predaju (u zamjenu prijevoznih dokumenata (ili uz predaju/u zamjenu/skladišnih primata, kad se one mogu staviti na raspolaganje prema pravilu I, odštampanom ovdje na posljednjem), Kupac mora otvoriti takav neopoziv akreditiv kod takve banke ili bankara unutar roka od 5 dana nakon prodavačeva zahtjeva no ni u kom slučaju ne manje od 5 dana prije početka dobavnog roka. Rok isteka akreditiva ne može biti kraći od trideset dana od posljednjeg datuma isporuke predviđenog u ovom ugovoru. Ako kupac brod ne bude na raspolaganju unutar ugovorenog razdoblja, kupac mora produžiti rok isteka akreditiva na ne manje od devedeset dana poslije datuma isporuke predviđenog ovim ugovorom i u dovoljnoj mjeri povedati iznos akredi-

the amount of the credit sufficiently to take care of the carrying charges to the expiration date of the credit. The confirmed irrevocable letter of credit shall stipulate:

"Payment to be made in accordance with all the terms and conditions of the Revised North American Export Grain Association Free on Board Export Contract No.2 as defined in buyer's contract dated".

Insurance

Marine and war risk (including strikes, riots, civil commotions and mine risk) insurance to be covered by buyer in first-class approved companies and/or underwriters and confirmed by the latter to seller at least five days prior to the expected readiness of the vessel. If such confirmation is not received by the seller by such time, seller may place such insurance for buyer's account and at buyer's risk and expense. Insurance also to be confirmed in the letter of credit, and the letter of credit shall be in such form that payment will be made even if usual shipping documents are not obtainable, due to loss or damage to the cargo for which the insurance companies and/or underwriters are responsible.

tiva, kako bi se osigurala naplata troškova do isteka akreditiva. U potvrđjenom neopozivom akreditivu bit će navedeno:

"Plaćanje će se izvršiti u skladu sa svim rokovima i uvjetima revidiranog franko brod izvoznog ugovora br. 2. Sjevernoameričkog udruženja za izvoz žitarica, kao što je navedeno u kupčevu ugovoru od dana".

Osiguranje

Osiguranje pomorskog i ratnog rizika (uključivši štrajkove, građanske nemire i opasnosti od mina) mora izvršiti kupac kod priznatih prvorazrednih društava i/ili osiguratelja i potvrditi prodavaocu najmanje pet dana prije očekivane spremnosti broda. Ako prodavalac u to vrijeme ne primi tu potvrdu, on može izvršiti osiguranje za račun i na odgovornost i trošak kupca. Osiguranje mora biti potvrđeno i u akreditivu, a akreditiv treba da bude takva oblike, da će se plaćanje izvršiti čak i ako se ne mogu privabiti uobičajene prijevozne isprave zbog gubitka ili štete na teretu, za koje su odgovorni osiguravajuća društva i/ili (drugi) osiguratelji.

(SEE CONDITIONS AND RULES ON OTHER SIDE)

CONDITIONS AND RULES

1. **EXTENSION.** Should buyer not tender suitable tonnage within contract time he shall be in default unless he gives notice to the seller, not later than the last day of the specified period for delivery, that an extension is claimed. Should extension be so claimed, seller shall carry grain for account of and at the risk of buyer at the current charges for handling, storage, interest and insurance; but at any time after fifteen days after the expiration of such specified period for delivery, seller may demand payment against a tender of proper warehouse receipts at contract price plus carrying and handling charges but less the current f.o.b. charges except such part as already paid by seller in order to obtain the warehouse receipts, and such tender of warehouse receipts, without fire insurance, shall be deemed performance of contract on the part of the seller. In case seller carries the grain for the buyer in accordance with the foregoing provision, the amount of the letter of credit to be increased to take care of charges as mentioned above.

(VIDI UVJETE I PRAVILA NA DRUGOJ STRANI)

UVJETI I PRAVILA

1. **PRODUŽENJE ROKA.** Ako kupac ne bi stavio na raspolaganje prikidan brod unutar ugovorenog vremena, on će biti u docnji, osim ako obavijesti prodavaoca najkasnije posljednji dan navedenog razdoblja za isporuku, da traži produženje roka. Ako se na takav način zatraži produženje roka, prodavalac će spremiti žitarice za račun i na opasnost kupca uz tekuće troškove za manipulaciju, uskladištenje, kamate i osiguranje. Prodavalac može međutim poslije petnaest dana po isteku takvog odredjenog razdoblje za isporuku u svako doba zatražiti plaćanje, ako istodobno stavi sa svoje strane na raspolaganje ispravne skladišne primke, i to po ugovorenoj cijeni uz dodatak troškova spremanja i manipulacije, ali uz odbitak tekućih FOB troškova osim onog dijela, koji je prodavalac platio da bi mogao dobiti skladišne primke. Takvo stavljanje na raspolaganje skladišnih primaka, bez osiguranja protiv požara, smatrat će se kao ispunjenje ugovora od strane prodavaoca. U slučaju da prodavalac spremi žitarice za kupca u skladu s gornjim odredbama, mora se povećati iznos akreditiva, kako bi se pokrili troškovi koji su gore spomenuti.

- 12 -

2. CANCELLATION. This contract, or any unfulfilled part thereof, shall be deemed cancelled, unless otherwise specified by mutual agreement, in either or both of the following events:

1. If shipment be prevented by prohibition of export.
2. If shipment be prevented by the actual blockade of the port of shipment.

3. ARBITRATION. Buyer and seller agree to submit all disputes arising out of this contract to the Arbitration Committee of the New York Produce Exchange (or, if mutually agreed by the parties at the time arbitration is requested, to the Committee on Grain of the New York Produce Exchange) for adjudication, in accordance with its rules, and agree to abide by the decision of the committee.

Buyer and seller agree that this contract shall be deemed to have been made in New York City, and to be performed there, any correspondence in reference to the offer, the acceptance, the place of payment, or otherwise, to the contrary notwithstanding.

4. STRIKE CLAUSE. A. Should shipment of the goods or any part thereof be prevented at any time during the last 28 days of guaranteed time of shipment, or at any time during guaranteed contract period if such be less than 28 days, by reason of riots, strikes or lockouts, or other stoppage or interruption to the normal course of labor, or action by a government beyond seller's control, at port or ports of loading or elsewhere preventing the forwarding of the goods to such port or ports, then shipper shall be entitled at the termination of such riots, strikes, lockouts, or other labor stoppage or interruption or such government action, to as much time, not exceeding 28 days, for shipment from such port or ports as was left for shipment under the contract prior to the beginning of the riots, strikes, lockouts, or other labor stoppage or labor interruption or such government action, and in the event of the time left for shipment under the contract being 14 days or less, a minimum extension of 14 days shall be allowed. In case of non-shipment under above circumstances, and, if shipper has claimed an extension under paragraph B of this clause, the date of default shall be similarly deferred.

B. Shipper shall give notice by cable not later than 2 days (Saturdays, Sundays and holidays excepted) after the last day of guaranteed time of shipment, if he intends to claim an extension of time for shipment under the above clause. Such notice shall state the port or ports from which shipment was intended to be made and if such extension is claimed the shipment, after expiry of contract period, shall only be made from such port or ports. All such notices shall be passed on in due course.

2. PONIŠTENJE. Ovaj ugovor ili bilo koji neizvršeni njegov dio smatrat će se poništenim u jednom ili oba slijedeća slučaja, ukoliko nije drukčije određeno međusobnim sporazumom:

1. ako ukrcaj bude spriječen zabranom izvoza,
2. ako ukrcaj bude spriječen stvarnom blokadom luke ukrcaja.

3. ARBITRAŽA. Kupac i prodavalac sporazumjeli su se, da sva sporna pitanja, koja proizidju iz ovog ugovora, povjere na rješavanje Arbitražnom odboru Njujorske produktne burze (ili, ako su se stranke međusobno složile u času, kad se arbitriranje zatraži, Odboru za žitarice Njujorske produktne burze) radi odlučivanja u skladu s njezinim pravilima, i sporazumjeli su se, da se podvrgavaju odluci tog odbora.

Kupac i prodavalac su se sporazumjeli, da će se smatrati da je ovaj ugovor zaključen u gradu New Yorku i ondje ispušten, s tim da se sva korespondencija o ponudi, prihvatu, mjestu plaćanja ili drugome, koja bi bila protivna tome, ima smatrati kao da ne postoji.

4. KLAUZULA O ŠTRAJKU. A. Ako bi ukrcaj robe ili bilo kojega njezinog dijela bio spriječen u bilo koje vrijeme za posljednjih 28 dana garantiranog vremena za ukrcaj, ili bilo kada u toku garantiranog ugovornog razdoblja kraće od 28 dana, i to pobunama, štrajkovima ili lock-outima, ili drugim vrstama obustave ili prekida normalnog toka rada, ili postupkom vlade, koji je izvan kontrole prodavaoca, u luci ili lukama ukrcaja, ili sprječavanjem bilo gdje drugdje da se otpremi roba u takvu luku ili luke - kreatelj će po završetku tih pobuna, štrajkova, lock-outa i drugih vrsta obustave ili prekida rada imati za ukrcaj u toj luci ili tim lukama pravo na toliko vremena, koje ne prelazi 28 dana, koliko je bio za ukrcaj preostalo prema ugovoru prije početka pobuna, štrajkova i lock-outa ili drugih vrsta obustave rada ili prekida rada, ili takvog postupka vlade. U slučaju da je preostali rok za ukrcaj prema ugovoru iznosio 14 dana ili manje, bit će dozvoljeno produženje od najmanje 14 dana. Ako pod gornjim okolnostima ukrcaj ne bude izvršen i ako je kreatelj zatražio produženje roka prema stavci B ove klauzule, bit će na sličan način odgodjen dan dočnjeg.

B. Kreatelj će najdulje 2 dana (izuzevši subote, nedjelje i blagdane) nakon posljednjeg dana garantiranog roka za ukrcaj dati brzojavno obavijest, ako ima namjeru da zatraži produženje roka za ukrcaj prema gore navedenoj klauzuli. U takvoj obavijesti moraju se naznačiti luka ili luke, u kojima se namjeravao izvršiti ukrcaj. Ako je takvo produženje roka zatraženo, ukrcaj se mora po isteku ugovorenog roka izvršiti samo u toj luci ili tim lukama. Svę se takve obavijesti imaju pravodobno proslijediti,

C. If the shipper gives the notice above referred to he shall forthwith apply to the North American Export Grain Association, Inc. and request them to cable immediately to the buyer, confirming the existence of such riots, strikes, lockouts, or other labor stoppage or labor interruption, or such government action, and in due course to cable the dates of commencement and termination thereof. The shipper further agrees to comply with all requirements of the North American Grain Association, Inc. to ensure such cables being sent.

D. A certificate of the North American Export Grain Association, Inc., certifying the existence and duration of the riots, strikes, lockouts, or other labor stoppage or labor interruption, or such government action, causing the delay and/or prevention, shall be attached to the shipping documents and be accepted as final.

5. A NOTICE OR TENDER to the buyer's broker or agent shall be deemed a notice or tender under this contract.
6. SHIPPING DOCUMENTS. Seller shall follow instructions of buyer as far as practicable in taking bills of lading or other shipping documents containing such clauses as buyer's vessel's agents or owners usually endorse or attach; and buyer shall accept such bills of lading or other shipping documents and letters of credit shall provide accordingly; but seller assumes no responsibility for the correctness of such documents.
7. DEFAULT. In case of default by either party, the other party to be at liberty, after giving notice by cable, to resell or re-purchase as the case may be, and the defaulting party shall make good the loss, if any, to the other party but shall not be entitled to any profit. If there is a default in furnishing confirmed irrevocable letter of credit or making the payment, such notice shall allow the buyer seventy-two hours in which to perform such conditions and after the expiration of said seventy-two hours, or upon receipt of notice from buyer that he will not perform, seller may re-sell and hold the buyer and/or the bank or banker, if liability is established, for any loss as above; but seller shall not be under obligation to send such notice, and may, at his option, consider contract as continuing in force, and if the sailing of the boat is delayed pending the fulfillment of such conditions by the buyer or pending the receipt of notice that they will not be fulfilled, buyer shall make good to the seller any loss or expense caused thereby. In case either party suspends payment, becomes bankrupt or commits an act of insolvency, the other shall have the right either to await the maturity of the contract or, at any time before maturity, to send notice by cable and re-sell or re-purchase as the case may be and to recover for the loss, if any, but if there is a profit he shall account for it.

C. Kad krcatelj da gore spomenutu obavijest, on će se zatim obratiti Sjevernameričkom udruženju za izvoz žitarica (Inc.) i zatražiti od njega, da odmah brzojavi kupcu i potvrdi postojanje pobuna, štrajkova, lock-outa ili drugih vrsta obustave rada ili prekida rada, ili takvog postupka vlade, i da pravodobno javi brzojavno dane njihova početka i završetka. Krcatelj je sporazuman, da će postupati prema svim zahtjevima Sjevernoameričkog udruženja za izvoz žitarica (Inc.) koje ono postavi, da bi se osigurale odašiljanje takvih brzojava.

D. Certifikat Sjevernoameričkog udruženja za izvoz žitarica (Inc.), koji potvrđuje postojanje i trajanje pobuna, štrajkova, lock-outa ili drugih vrsta obustave rada ili prekida rada, ili takvih postupaka vlade, a koji su u toku zakašnjenju ili nemogućnosti izvršenja, bit će priložen prijevoznim ispravama i prihvaden kao konačan.

5. OBAVIJEST ILI STAVLJANJE NA RASPOLAGANJE kupčevu brokeru (mešetaru) ili agentu smatrati će se obavješću ili stavljanjem na raspolaganje po ovom ugovoru.
6. PRIJEVOZNE ISPRAVE. Prodavalac će, koliko je moguće, postupati prema kupčevim uputama u pogledu pribavljanja teretnica ili drugih prijevoznih isprava, koje sadržavaju klauzule, što ih kupčevi brodski agenti ili brodari obično stavljaju na poledjinu ili dodaju. Kupac će primiti takve teretnice ili druge prijevozne isprave, i odredbe akreditiva imaju biti u skladu s njima. Prodavalac međutim ne preuzima odgovornost za korektnost takvih isprava.
7. DOCNJA. U slučaju docnje bilo koje od stranaka, druga je stranka nakon brzojavne obavijesti ovlaštena, da preprodara robu ili izvrši kupnju radi pokrića, već prema slučaju, a stranka, koja je u docnji mora naknaditi štetu drugoj stranici, ali nema prava na bilo kakav dobitak. Ako je docnja u otvaranju potvrđenog neopozivog akreditiva ili u izvršenju plaćanja, takva će obavijest dopustiti kupcu, da u roku od sedamdeset-i-dva sata ispunи te uvjete. Poslije isteka spomenuta sedamdeset-i-dva sata ili poslije primitka kupčeve obavijesti, da ne će to izvršiti, prodavalac može preprodati robu i zadužiti kupca i/ili banku ili bankara, ako postoji jamstvo, za svaki gubitak, kao gore, prodavalac, međutim, ne će biti u obvezi da šalje takvu obavijest i može, prema svojem izboru, smatrati, da je ugovor i dalje na snazi. Ako dolazak broda bude odgodjen u očekivanju, da kupac ispuní te uvjete, ili u očekivanju primitka obavijesti, da se oni ne će ispuniti, kupac će naknaditi prodavacu svaki gubitak ili trošak, koji bude time prouzročen. U slučaju da koja od stranaka obustavi plaćanje, padne pod stečaj ili postane insolventna, druga će stranka imati pravdu pričeka dospjelost ugovora, ili da u svako doba prije dospjelosti pošalje brzojavnu obavijest i preprodala robu ili izvrši kupnju radi pokrića, već prema slučaju, te da se pokrije za gubitak, ako ga ima, a ako ima dobitak, zadržat će ga za sebe.

- 16 -

8. FIRST HALF OR SECOND HALF OF MONTH'S SHIPMENT. When time of shipment is given as first half or last half of month, the following rules shall apply:

Where a month has 31 days: first half, 1st to 16th, both inclusive; last half, 16th to 31st, both inclusive.

Where a month has 30 days: first half, 1st to 15th, both inclusive; last half, 16th to 30th, both inclusive.

February with 29 days: first half, 1st to 15th, both inclusive; last half, 15th to 29th, both inclusive.

February with 28 days: first half, 1st to 14th, both inclusive; last half, 15th to 28th, both inclusive.

----- 0 -----

8. PRVA POLOVINA I LI DRUGA POLOVINA MJESECÁ UKRCAJA. Ako je vrijeme ukrcaja navedeno kao prva polovina ili posljednja polovina mjeseca, primjenjivat će se slijedeća pravila:

Kada mjesec ima 31 dan: prva polovina 1. do 16., oba uključena; posljednja polovina 16. do 31., oba uključena.

Kada mjesec ima 30 dana: prva polovina 1. do 15., oba uključena; posljednja polovina 16. do 30., oba uključena.

Februar s 29 dana: prva polovina 1. do 15., oba uključena; posljednja polovina 15. do 29., oba uključena.

Februar s 28 dana: prva polovina 1. do 14., oba uključena; posljednja polovina 15. do 28., oba uključena.

NAPOMENA NA SADRŽAJ UGOVORA.

Odredba ugovora pod "količina", da kupac može tražiti do 10% više ili manje, ako je ugovorena količina, koja će predstavljati pun i kompletan teret, smatramo da se odnosi samo na one slučajevе, kad je izričito ugovorenо, da će prodana količina biti ukrcana na jedan brod ili na više brodova kao pun i kompletan teret, a ne kad ona faktično može biti ili bude ukrcana tako, da potpuno napuni jedan brod ili više brodova.

U t. 1 "Uvjeta i pravila" druga rečenica (i dalje) navodi se dužnost prodavaoca, da u slučaju doonje kupca u postavljanju broda spremi žitarice za račun i opasnost kupca. Ovdje se radi o brizi i troškovima za očuvanje robe, koji su nastali od časa od kojega je roba trebala biti ukrcana na brod. Troškovi, opasnost i briga do tog časa, padaju uvijek na FOB prodavaoca.

U istoj stavci, rečenici trećoj, navodi se da prodavač može 15 dana poslije isteka takvog određenog razdoblja za isporuku tražiti plaćanje. Formulacija nije jasna, ali se čini, da je to ono razdoblje, koje je prvobitno u ugovoru nazočeno, a ne ono naknadno produženo (za koje ni trajanje nije odredjeno).

Takodjer se u toj rečenici dopušta prodavaocu, da naplati (uz predaju skladišnih primaka, što za njega predstavlja ispunjenje ugovora) kupovninu i trošak spremanja robe, po

odbitku tekućih FOB troškova (koje on svakako snosi), osim onog dijela, što ga je platio da dobije skladišne primke. Nejasno je, kakav bi to mogao biti dio troška povrh već spomenutog troška spremanja robe. Dalje je nejasno, da li se odredba ugovora pod "Vrijeme isporuke", stavka druga, rečenica druga, odnosi na upravo spomenuti slučaj dočnje u postavljanju broda, ili se odnosi uopće na uglave stranaka kojima se kupac unaprijed obvezuje, da će snositi troškove spremanja robe od ugovorenog časa pa do ukrcaja. Čini se da se odnosi na posljednje, jer se u prvom slučaju prodavalac prezentacijom skladišne primke potpuno oslobadja svake obveze, i za njega je irelevantno, kad će se i da li će se kupcu teretnica izdati. No u tom slučaju postavlja se dalje pitanje, da li takva uglavane predstavlja odstupanje od tipičnog FOB posla, na temelju kojega bi sud mogao smatrati, da posao uopće nije FOB ugovor (po analogiji t.8. Uvoda u Incoterms 1953 za CIF - usp. bilješku u broju 2 ove publikacije, str. 42. Z.R.).

T. 3., poslj. stavka, možda se ne bi smjela tumačiti tako, da stranke ne mogu sporazumno ugovoriti ili naknadno odrediti neko drugo mjesto ispunjenja (na pr. luku ukrcaja), već bi se mogla odnositi samo na određenje mesta mjerodavnog za primjenu materijalnog prava i eventualne nadležnosti suda.

Odredba t. 6. na kraju, kojom se prodavalac oslobadja od odgovornosti za korektnost uobičajenih klauzula, ne znači, da on ne odgovara za činjenične navode u teretnici (na pr. za količinu ili stanje ukrcanog tereta), već samo isključuje njegovu odgovornost za uobičajene klauzule, ukoliko bi one u konkretnom slučaju mogle biti štetne za kupca.

Z. R., B. J.

----- 0 -----